

4. Sınıf

Defter Notları

5. Hafta

Türkçe
(Noktalama İşaretleri)

Matematik
(Toplama -Çıkarma İşlemi)

Fen Bilimleri
(Dünyamızın Hareketleri)

Sosyal Bilgiler
(Kültürel Miras)

www.mustafakabul.com

Noktalama İşaretleri

1-NOKTA: (.) Yazı yazarken en çok kullanılan noktalama işaretidir.

- Tamamlanmış cümlelerin sonuna konur.

Örnek: Türkiye'nin başkenti Ankara'dır.

Hakan arabaya doğru koştu. Kapısını açtı. Bindi.

- Sıra bildiren sayıların sonuna konur.

Örnek: Okuma yarışında 1. oldum.

Biz bu evin 3. katında oturuyoruz.

- Tarihlerde gün, ay ve yıl arasına konur.

Örnek: Kardeşim 15.09.2020 tarihinde doğmuş.

Atatürk 10.11.1938 tarihinde vefat etmiştir.

- Kısaltma sözcüklerinin sonuna konur.

Örnek: Dr. Ayhan beni muayene etti.

Yarın Yenigün Mah.e taşınacağız.

Ap. İng. tel. Prof. İst. dk.

2-VİRGÜL (,)

- Eş görevli sözcüklerin arasına konur.

Örnek: Pazardan elma, armut, muz ve nar aldım.

Ali, Ayşe ve Erhan en yakın arkadaşlarımdır.

Kahvaltıda bal, yumurta, zeytin, peynir yedim.

- Sıralı cümlelerin arasına konur.

Örnek: Elif sınıfa girdi, sırasına oturdu, kitabını çıkardı, öğretmeni bekledi.

Murat formasını çıkardı, elini yıkadı, yemeğini yedi.

- Anlam karışıklığına neden olacak kişi isimlerinin arasına konur.

Örnek: Mehmet, öğretmeni gördü.

Ayten, Can'ın kalemini almış.

- Hitap sözcüklerinden sonra konur.

Örnek: Değerli öğretmenim,

Sevgili öğrenciler,

- Konuşma cümlesinde konuşma bitince kullanılır.

Örnek: - Ankara'ya ben de gideceğim, dedi.

- Hiç güneşin doğuşunu gördün mü, diye sordu.

- Pekala, ben de alabilirim, dedi.

- Konuşma cümlesinden önce bitmemiş cümlelerde kullanılır.

Örnek: Öğretmen gülümseyerek Ayşe'ye,

- Neden böyle yaptın, diye sordu.

3-SORU İŞARETİ (?)

- Sadece cümlenin sonuna konur.

Örnek: Ne zaman geldiniz?

Yağmur yağınca ne olmuş?

Türkiye'nin resmi dili nedir?

- Soru ekleri olan -mı -mi ayrı yazılır.

Örnek: Okula geldi mi? Kalemimi gördünüz mü?

Bu akşam bize gelecek misiniz? Yorgun musunuz?

- Soru soran konuşmalardan sonra cümle devam ediyorsa soru işareti konulmaz.

Örnek: - Saat kaç, diye sordu.

- Nasılsınız, diye sordu.

4-ÜNLEM İŞARETİ (!)

- Seslenme, sevinç, korku, şaşırma, acıma, coşku gibi ani duyguları anlatan sözcüklerin sonuna konur. Ünlem işaretinden sonra cümle büyük harfle başlar.

Örnek: Komşular! Koşun, gelin! (seslenme)

Ey Türk gençliği! (seslenme)

Aaa! Bu da ne böyle? (şaşıklık)

Yazık ya! Keşke yapmasalardı. (acıma)

Ahh! Elime iğne battı. (canı yanma, bağırma)

Yaşasın! Beden eğitimi dersine çıkıyoruz. (sevinç)

Baksana bana! Sen kendini ne sanıyorsun? (kızgınlık)

- Ünlem sözcüklerinden sonra virgül de konulabilir. Virgül kullanılırsa cümlelerin sonunda ünlem işareti kullanılır.

Örnek: Eyvah! Yine geç kaldım.

Eyvah, yine geç kaldım.

İmdat! Yardım edin.

İmdat, yardım edin!

Of ya! Kalemimi kaybettim.

Of ya, kalemimi kaybettim.

5-KESME İŞARETİ (·)

- Özel isimlerden sonra gelen ekleri ayırmak için kullanılır. İnsan isimleri, hayvanlara verilen özel isimler, yer isimleri, gök cisimlerinin isimleri, dil isimleri, millet isimleri, din isimleri, bayram isimleri, film isimleri, kitap isimleri özel isimdir.

Örnek: Bugünden itibaren Murat'ı kaptan seçiyoruz.

Kedimiz Minnoş'un tüyleri dökülmeye başlamış.

Tatilde Antalya'ya gideceğiz.

Dağcılar Ağrı Dağı'nın zirvesine tırmandılar.

Van Gölü'nün suyu sodalı olduğu için içilmez.

Yarın Yenigün Mahallesi'ne taşınacağız.

Hülyalar Gül Apartmanı'nda oturuyorlar.

Dünya, Güneş'in etrafında dolanır.

Yarın okulda Cumhuriyet Bayramı'nı kutlayacağız.

Sinemada Örümcek Adam'ı seyrettik.

Törende İstiklal Marşı'nı coskuyla söyledik.

Hafta sonunda Pamuk Prenses'i okuyup bitirdim.

- Sayılardan ve tarihlerden sonra gelen ekleri ayırmak için kullanılır.

Örnek: Ahmet tahtada 20'yi 5'e böldü.

Maçta 3'üncü golü kim atmış?

Atatürk 1881'de Selanik'te doğmuş.

Sabah zili saat 09.30'da çalıyor.

- Bazı kısaltmalardan sonra gelen ekleri ayırmak için kullanılır.

Örnek: Bu akşam TRT'de çok güzel bir film varmış.

Teyzem THY'ye ait bir uçakla gelecekmiş.

Sınıfça TBMM'ye gezi düzenledik.

Sabah zili saat 09.30'da çalıyor.

- Özel isimlere gelen -lar, -ler çoğul ekleri kesme işareti ile **AYRILMAZ**.

Örnek: Hülyalar da bize gelecekmiş.

Çocuk yüreyerek ta İstanbullara kadar yürümüş.

Ayşelerin evi bizim evden daha yüksekmiş.

- Kurum isimlerine gelen ekler kesme işareti ile **AYRILMAZ**.

Örnek: Kardeşim Atatürk İlkokuluna başlayacak.

Antalya Eğitim Hastanesine gideceğiz.

Üsküdar Kaymakamlığında kaymakam beyle ropörtaj yaptık.

- Hangi şehirli olduğunu bildiren sözcüklerden sonra gelen ekler kesme işareti ile **AYRILMAZ**.

Örnek: Öğretmenimiz Konyalıymış.

Ben Trabzonluları çok severim.

Malatyalılar sözünün eri insanlardır.

Vanlıların yaptığı otlu peynir muhteşem olur.

6-KISA ÇİZGİ (-)

- Satır sonuna sığmayan sözcükleri hecelere ayırmak için kullanılır.

Örnek:

Bugün televiz-

yondaki filmi izlemeyi unuttum.

İstiklal Marşı'nı söyle-

dikten sonra herkes evlere dağıldı.

- Sözcükleri hecelerine ayırmak için kullanılır.

Örnek: şef-ta-li ha-nı-me-li il-ko-kul bil-gi-sa-yar

- Birbiriyle ilişkili benzer iki sözcük arasına konur.

Örnek: Ankara-İstanbul uçağı havaalına indi.

Türk-Yunan ilişkileri yine çıkmaza girdi.

Galatasaray-Fenerbahçe maçı hafta sonunda oynanacak.

Parka birden 3-4 yabancı çocuk geldi.

Okuduğum kitap 35-36 sayfaydı.

7-UZUN ÇİZGİ (KONUŞMA ÇİZGİSİ) (-)

- Metinde karşılıklı konuşmaların başında kullanılır.

Örnek: - Bu hediyeı sana aldım.

- Gerçekten mi? Çok teşekkür ederim. Ne aldın?

- Kutuyu açarsan görürsün.

Pelin kutuyu açınca şaşırdı. Arda'ya,

- Bana bunu mu aldın, diyerek kızdı.

8-TIRNAK İŞARETİ (" ")

- Bir cümle içinde geçen konuşma tırnak içinde gösterilir.

Örnek: Hasan içeri girince herkes "Günaydın!" dedi.

Annem gülümseyerek "Nasılsınız?" dedi.

Pamuk Prenses cüceleri görünce "Aman Allah'ım!" diye bağırdı.

- Bir cümle içinde vurgulanmak istenen sözcükler tırnak içinde gösterilir.

Örnek: Hafta sonunda "Küçük Prens" kitabını okudum.

Siz hiç "sucuklu yumurta" yediniz mi?

Hayatımızdaki en değerli sözcük "anne" değil midir?

9-İKİ NOKTA (:)

- Örnekleme cümlesinde kullanılır.

Örnek: En sevdiğim meyveler : elma, armut, muz ve nardır.

Tatilde gezdiğim bazı şehirler: Ankara, İstanbul, Bursa

Bakkaldan birçok şey aldım: peynir, zeytin, yumurta.

- Karşılıklı konuşmalarda konuşan kişiden önce kullanılır.

Örnek: Ahmet:

- Kim o?

Mehmet:

- Ne oldu? Neden geldin?

10-ÜÇ NOKTA (...)

- Bitmemiş, yarım kalmış cümleleri anlatırken kullanılır.

Örnek: Bundan sonra bize gereken bir uçurtma...

Her tarafta beybeyaz kar...

Ahmet'in yaptıklarını bir bilerseniz...

- Örneklemelerde örneklerin devam etmesi durumunda kullanılır.

Örnek: En güzel yazı yazarlar: Ali,Ahmet,Ayhan,Ayten...

En güzel şehirlerimizden bazıları: Konya, Bursa, Antalya...

Annem yine döktürmüştü: köfte, salata, tavuk...

TOPLAMA İŞLEMİ

- Birden fazla sayı alt alta ya da yanyana yazılıp toplanabilir.
- Toplama işlemi yukarıdan aşağıya yapılır.
- Toplama işlemine en küçük basamaktan başlanır.

$$\begin{array}{r} 3455 \longrightarrow \text{Toplanan} \\ + 1242 \longrightarrow \text{Toplanan} \\ \hline 4697 \longrightarrow \text{Toplam} \end{array}$$

ELDESİZ TOPLAMA İŞLEMİ

$$\begin{array}{r} \downarrow \\ 5234 \\ + 32 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 4360 \\ + 4520 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 4553 \\ + 246 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 2395 \\ + 6504 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 4266 \\ + 3500 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

ELDELİ TOPLAMA İŞLEMİ

- Toplanan rakamlar 10'u geçtiğinde birlikler toplama yazılır. Artan onluk-yüzlük-binlikler soldaki basamağa eklenir.

$$\begin{array}{r} \textcircled{1} \textcircled{1} \textcircled{1} \\ 5834 \\ + 589 \\ \hline 6423 \end{array}$$

→4+9=13 eder. 13'ün 3'ünü yazarız. 1 onluk onlar basamağına eklenir.

→Onlar basamağında 1+3+8=12 eder. 12'nin 2'sini toplama yazarız. Artan 1 basamağına eklenir.

$$\begin{array}{r} 5632 \\ + 59 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 7568 \\ + 77 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 6856 \\ + 378 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 7856 \\ + 1283 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 4569 \\ + 4589 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 5008 \\ + 2889 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4458 \\ + 2392 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 5693 \\ + 2999 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 9635 \\ + 5676 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 7526 \\ + 3683 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 2387 \\ + 4575 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 3896 \\ + 4570 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

ÇIKARMA İŞLEMİ

- En fazla 2 sayı birbirinden çıkarılabilir.
- Çıkarma işleminde eksilen sayı büyük olmalıdır.
- Çıkarma işlemi yukarıdan aşağıya yapılır.
- Çıkarma işlemine birler basamağından başlanır.
- Çıkarma işlemi alt alta ve yan yana yapılabilir.

$$\begin{array}{r} 3455 \longrightarrow \text{Eksilen} \\ - 1242 \longrightarrow \text{Çıkan} \\ \hline 2213 \longrightarrow \text{Fark} \end{array}$$

Onluk Bozmadan Çıkarma İşlemi

$$\begin{array}{r} \downarrow \\ 5234 \\ - 32 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 4896 \\ - 452 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 7598 \\ - 2564 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 4608 \\ - 3505 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 8637 \\ - 2633 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 9685 \\ - 8582 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

Onluk Bozma Gerektiren Çıkarma İşlemi

- Çıkarma işleminde eksilen sayıdaki rakam küçükse soldaki basamaktan 1 tane onluk-yüzlük-binlik alınır.

$$\begin{array}{r} \textcircled{3} \textcircled{11} \textcircled{2} \textcircled{14} \\ 4234 \\ - 569 \\ \hline 3665 \end{array}$$

- 4, 9'dan küçük olduğundan çıkmaz. Onlar basamağından 1 tane onluk alırsak 4,14 olur. $14 - 9 = 5$
- Onlar basamağındaki 3'ten 1 onluk verdiğimiz için 2 onluk kaldı. 2'den 6 çıkmaz. Yüzler basamağından 1 yüzlük alırsak, 12 olur. 12'den 6 çıkarsa 6 kalır.

$$\begin{array}{r} 5068 \\ - 79 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 2435 \\ - 58 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 4565 \\ - 389 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 2508 \\ - 582 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 4550 \\ - 3489 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 5450 \\ - 1657 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4233 \\ - 2566 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 7563 \\ - 2923 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 9630 \\ - 3890 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 8637 \\ - 2898 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 7452 \\ - 5908 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 6082 \\ - 5596 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

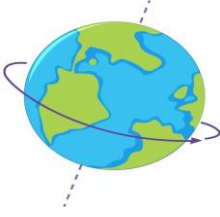
DÜNYA'NIN HAREKETLERİ

Dünya'nın 2 tür hareketi vardır.

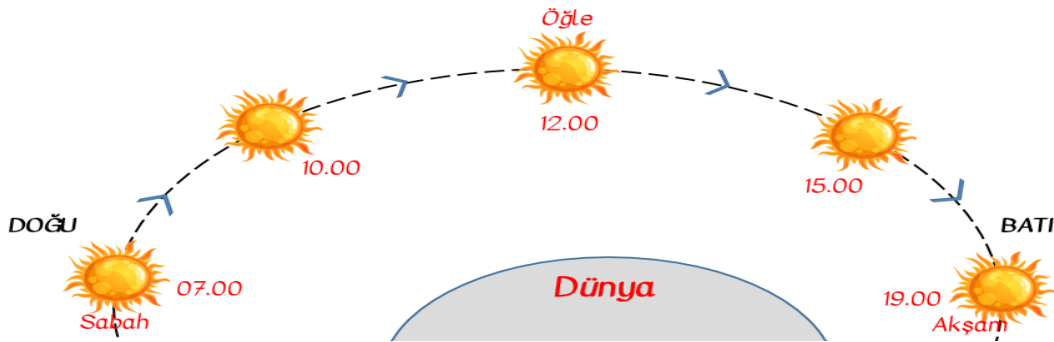
1- Dünya'nın kendi etrafında **dönmesi**: Gece ve gündüz meydana gelir.

2- Dünya'nın Güneş etrafında **dolanması**: Mevsimler meydana gelir.

1-Dünya'nın kendi etrafında dönmesi

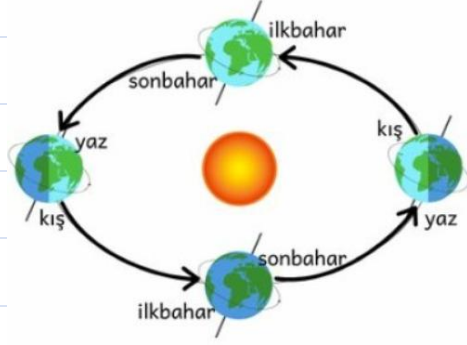
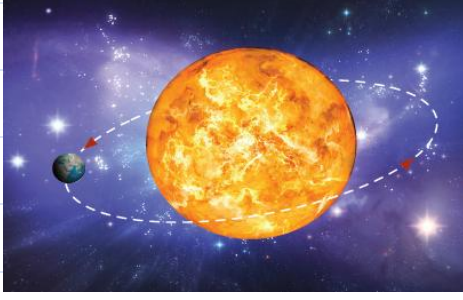

- ♥ Dünya bir topaç gibi kendi eksenini etrafında döner.
- ♥ Dönüşü çok hızlıdır ama biz bunu hissedemeyiz.
- ♥ Dünya'nın kendi etrafında dönmesiyle gece ve gündüz meydana gelir.
- ♥ Dünya'nın Güneş'e bakan tarafı gündüz iken arka tarafı Güneş ışığı almadığı için gece olur.
- ♥ Dünya batıdan doğuya doğru döner.
- ♥ Dünya'nın kendi etrafında dönmesi 24 saatir. Dünya'nın kendi etrafında dönmesine bir gün deriz.

- ♥ Güneş sabah vaktinde doğu yönünde görülür. Buna Güneş'in doğuşu deriz. Öğlen vaktinde Güneş tepeye kadar çıkar. Akşam olunca batı yönünde batmaya başlar.
- ♥ Güneş'in bu hareketleri aslında Dünya'nın kendi etrafında dönmesini ispat etmektedir.

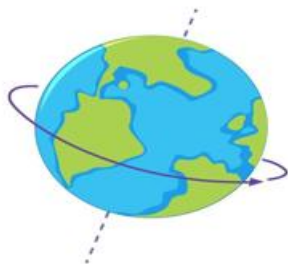
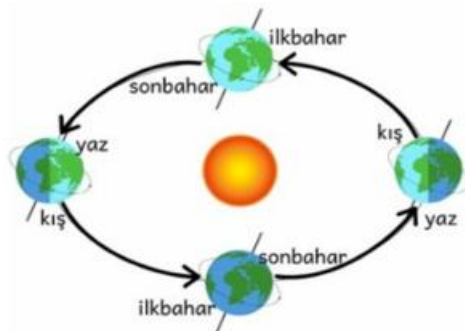
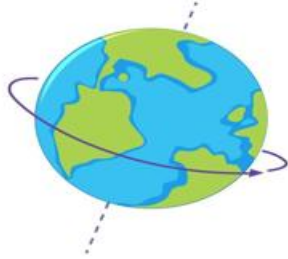
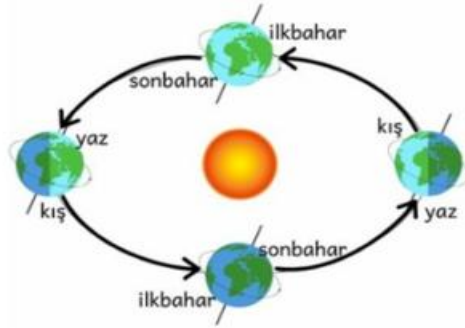
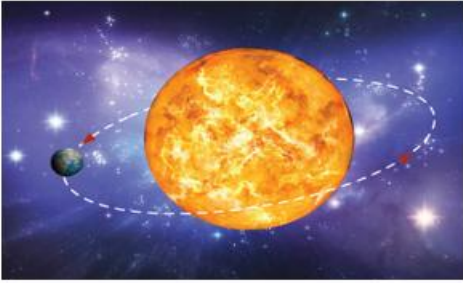
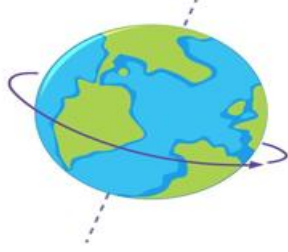
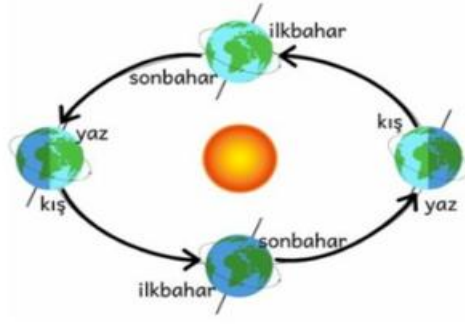
2-Dünya'nın Güneş etrafında dolanması

- ♥ Dünya kendi etrafında dönerken aynı anda Güneş'in etrafında dolanır.
 - ♥ Dünya, Güneş'in etrafında dolanırken yörünge denilen bir yolu izler.
 - ♥ Dünya'nın Güneş etrafında dolanmasıyla mevsimler meydana gelir.
 - ♥ Dünya'nın Güneş etrafında dolanması 365 gün sürer. Bu da 1 yıl demektir.
- Dünya, Güneş etrafında bir tur dolanırken aynı zamanda kendi etrafında 365 kere dönmektedir.

ZAMAN

- ♥ Günlük hayatta kullandığımız dakika, saat, gün, yıl, ay, hafta, mevsim gibi zaman birimleri Dünya'nın hareketlerine göre belirlenir.
- ♥ 1 Gün= Dünya'nın kendi etrafında tam 1 tur dönmesi
- ♥ 1 Hafta= Dünya'nın kendi etrafında tam 7 tur dönmesi
- ♥ 1 Ay= Ay'ın Dünya'nın etrafında 1 tur dolanması ya da Dünya'nın kendi etrafında 30 kere dönmesi
- ♥ 1 Yıl= Dünya'nın Güneş etrafında 1 tur dolanması, Dünya'nın kendi etrafında 365 kere dönmesi, Ay'ın Dünya etrafında 12 kez dolanması

KÜLTÜR VE MİRAS

Aile Tarihimiz

- **Aile:** Anne, baba ve çocuklardan oluşantemel birliğe aile deriz.
- **Çekirdek Aile:** Anne, baba ve çocuklar
- **Geniş Aile:** Anne, baba, çocuklar, dede, nine, dayı,teyze, hala , amca gibi akrabaların bir arada yaşadığı ailedir.
- **Akraba:** Anne ve babamızın kan bağı olan (anneanne, babanne, dede, dayı,teyze, amca, hala ve bunların çocukları) kişilerdir.
- **Soyağacı:** Bir kişinin geçmişte yaşamış ve şimdi yaşayan tüm akrabalarını birlikte gösteren çizelgedir.
- **Aile Tarihimizi Oluşturan Olaylar:** Evlilik, doğum, ölüm, törenler,hastalıklar, ameliyatlar, başarılar, askere gitme, başka bir yere göç etme, mezuniyetler
- **Aile tarihimizi sözlü, yazılı ve görsel kaynaklardan öğrenebiliriz.**

Aile Tarihini Araştırma Yöntemleri

- **Sözlü Tarih:** Aile büyüklerinin yaşadığı olayları anlatmasıdır.

Sözlü Tarih Araştırması Yaparken

- ♥ Aile büyüklerimiz arasından görüşme yapacağımız kişiyi belirlemeliyiz.
- ♥ Yapacağımız görüşmenin çerçevesini oluşturacak sorularımızı hazırlamalıyız.
- ♥ Yapacağımız görüşme için gerekli araç gereçleri hazırlamalıyız.
- ♥ Görüşme sonunda elde ettiğimiz bilgileri kayıt altına almalıyız.